

UPRAVA ZA STATISTIKU

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE STATISTIKE ZA 2022. GODINU

Podgorica, februar 2023. godine

SADRŽAJ

UVOD

1. REALIZACIJA GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE STATISTIKE ZA 2022. GODINU	6
Uprava za statistiku	6
Drugi proizvođači zvanične statistike	7
1.1. DEMOGRAFIJA I SOCIJALNE STATISTIKE	7
1.2. EKONOMSKE STATISTIKE	9
1.3. SEKTORSKE STATISTIKE	11
1.4. POSLOVNE STATISTIKE	13
1.5. ŽIVOTNA SREDINA	14
1.6. Razvoj i unaprijeđenje metadata sistema i klasifikacija	15
1.7. Modernizacija prikupljanja podataka u statističke svrhe	15
1.8. Licenciranje softvera, moderni alati i bekap	15
1.9. Realizacija aktivnosti koje se odnose na unaprijeđenje metodologije uzorka	16
1.10. Razvoj aktivnosti koje se odnose na unaprijeđenje registra	16
1.11. Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva	16
2. OCJENA STANJA	17
2.1. Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva	17
2.2. Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima	17
2.3. Dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima i preporukama	17
2.4. Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike	18
2.5. Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike	18
2.6. Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike	20
2.7. Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva	20

PRILOG 1 – Spisak realizovanih statističkih istraživanja, shodno *Godišnjem planu zvanične statistike za 2022. godinu*

UVOD

U skladu sa *Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike* (Sl. list Crne Gore, br. 18/12 i 47/19), Uprava za statistiku je, u saradnji sa drugim proizvođačima zvanične statistike, pripremila **Izveštaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2022. godinu**. Na osnovu navedenog zakona, poslove zvanične statistike vrše proizvođači zvanične statistike: Uprava za statistiku, kao koordinator statističkog sistema, Centralna banka Crne Gore, Ministarstvo finansija i sedam drugih proizvođača zvanične statistike, određenih *Programom zvanične statistike za period 2019 - 2023. godine* ("Sl. list Crne Gore", br. 7/19).

Izveštaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2022. godinu sadrži prikaz realizovanih planiranih statističkih istraživanja, po statističkim oblastima, definisanih *Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu* („Sl. list Crne Gore”, br. 2/22).

Uprava za statistiku je u 2022. godini u saradnji sa drugim proizvođačima zvanične statistike, pored usmjerenja na realizaciju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2022. godinu, bila posvećena i ostvarenju strateških i operativnih ciljeva definisanih **Programom zvanične statistike 2019 - 2023. godine** i **Strategijom razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine**.

Ostvarenje ciljeva u izvještajnom periodu doprinijelo je i ostvarenju ciljeva definisanih **Programom rada Vlade Crne Gore za 2022. godinu** i **Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2022 - 2023. godine**.

Od ukupno dvjesto pet (205) planiranih statističkih istraživanja definisanih Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu, realizovano je sto devedeset devet (199) ili 97% statističkih istraživanja. Nerealizovano je šest (6) statističkih istraživanja od kojih su četiri (4) u nadležnosti Uprave za statistiku, a dva u nadležnosti Instituta za javno zdravlje Crne Gore.

Za realizaciju planiranih statističkih istraživanja Zakonom o budžetu za 2022. godinu ukupno su odobrena (planirana) budžetska sredstva, iz opštih prihoda budžeta, u iznosu od 5.670.459,64€. Nakon svih izvršenih preusmjerenja od strane Ministarstva finansija po osnovu procjene viška neutrošenih početnih planiranih sredstava, ukupan tekući budžet iznosi 5.297.429,46€. Ukupna realizovana budžetska sredstva iz opštih prihoda budžeta iznose 1.559.540,13€, ili 29,44% u odnosu na planirana. Ovakav procenat izvršenja iz opštih prihoda je rezultat neizvršenja planiranih sredstava vezanih za aktivnost *Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2022. godini*, usljed kasnog usvajanja *Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova*. Uzimajući u obzir neizvršenje planiranih sredstava za aktivnost *Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova*, procenat izvršenja, odnosno, realizacija iz opštih prihoda budžeta iznosi 89,36%.

Pored opštih prihoda, ukupna realizovana sredstva u 2022. godini iz IPA sredstava i ostalih donacija iznose 417.207,38€. Zajedno sa realizovanim sredstvima iz IPA sredstava i ostalih donacija, ukupna realizovana sredstva, odnosno novčani tok u 2022. godini iznose 1.976.747,51€.

Trenutan broj zaposlenih u Upravi za statistiku je 95, a shodno *Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji* Uprave za statistiku sistematizovano je 169 radnih mjesta.

Kadrovskim planom za 2022. godinu, u Upravi za statistiku je planirano zapošljavanja šest (6) izvršioca:

- dva (2) izvršioca iz kategorije visoko rukovodnog kadra (pomoćnika/ce direktora/ice u Sektoru socijalnih statistika i demografije i pomoćnika/ce direktora/ice u Sektoru za informatičku obradu podataka). Javni oglasi za zapošljavanje ovih izvršioca su započeti od strane Uprave za ljudske resurse u decembru 2022. godine i još uvijek su u toku;
- četiri (4) izvršioca iz kategorije ekspertske kadra (dva (2) viši/a savjetnik/ca III i jedan/a (1) samostalni/a savjetnik/ca III u Sektoru za makroekonomske statistike, nacionalne račune i cijene i jedan (1) samostalni/a savjetnik/ca III u Službi za opšte, kadrovske poslove i finansije). Javni oglasi za zapošljavanje ovih izvršioca su okončani u decembru 2022. godine.

Kratak pregled realizovanih aktivnosti po statističkim domenima u 2022. godini dat je u nastavku:

U oblasti **makroekonomske statistike, nacionalnih računa i cijena** rezultati su ostvareni kroz:

- dalju harmonizaciju statistike nacionalnih računa Crne Gore sa standardima Evropske unije i ispunjavanja zahtjeva koji su definisani završnim mjerilima za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika;
- objavljivanje rezultata godišnjeg *Bruto nacionalnog dohotka* za 2021. godinu;
- objavljivanje konačnih rezultata godišnjeg *Bruto domaćeg proizvoda* za 2021. godinu po proizvodnoj metodi prema Nace Rev. 2 klasifikaciji djelatnosti i potrošnoj metodi prema potrošnim kategorijama, u tekućim i stalnim cijenama, u skladu sa metodologijom Evropskog sistema nacionalnih računa (u daljem tekstu ESA 2010 metodologijom);
- proizvodnju godišnjih podataka *Bruto domaćeg proizvoda* u lančanim mjerama obima za 2021. godinu;
- objavljivanje konačnih podataka kvartalnog *Bruto domaćeg proizvoda* za 2021. godinu, u skladu sa ESA 2010 metodologijom po potrošnoj metodi, kao i preliminarnih podataka za I-III kvartal 2022. godine;
- objavljivanje konačnih podataka kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda za 2021. godinu, u skladu sa ESA 2010 metodologijom po proizvodnoj metodi na nivou A10 sektora djelatnosti za 2021. godinu, kao i preliminarnih podataka za I-III kvartal 2022. godine;
- objavljivanje rezultata kvartalnog *Bruto domaćeg proizvoda* u prosječnim cijenama 2010. godine, po proizvodnoj i potrošnoj metodi, za vremensku seriju od I kvartala 2021. godine do III kvartala 2022. godine;
- objavljivanje sezonski prilagođenih podataka kvartalnog *Bruto domaćeg proizvoda* u tekućim cijenama, po potrošnim kategorijama, od I kvartala 2006. godine do III kvartala 2022. godine;
- objavljivanje tabele ponude i upotrebe za 2013. godinu;
- kontinuirani rad na formiranju elemenata potrebnih za obračun *Bruto domaćeg proizvoda* po prihodnoj metodi, prilagođavanjem podataka o zaradama zaposlenih i poreza na proizvodnju u skladu sa konceptom nacionalnih računa na godišnjem i kvartalnom nivou;
- proizvodnju godišnjih i kvartalnih podataka Lične potrošnje po COICOP-u i po trajnosti dobara u tekućim i stalnim cijenama i u lančanim mjerama obima;
- proizvodnju godišnjih i kvartalnih podataka Bruto investicija u osnovna sredstva po vrstama osnovnih sredstava u skladu sa ESA 2010 metodologijom i programom za transmisiju podataka;
- kontinuiranu modernizaciju u dijelu slanja podataka EUROSTAT-u, kroz unaprijeđenu platformu SDMX alata preporučenih od strane EUROSTAT-a, čime je obezbijeđeno slanje podataka nacionalnih računa bez upotrebe SDMX konvertora;
- nastavak rada na redovnim aktivnostima visoko usklađenog projekta Pariteta kupovne moći i dalje usklađivanje Harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena sa međunarodnim standardima;
- automatizovani procesi obrade podataka i izrade saopštenja u okviru istraživanja Indeksi potrošačkih cijena;
- kontinuiran rad na unaprijeđenju statistike spoljnotrgovinske robne razmjene prema karakteristikama preduzeća (TEC) i prema fakturnoj vrijednosti (TIC), predstavlja značajan iskorak u pogledu usklađivanja statistike spoljnotrgovinske robne razmjene sa međunarodnim standardima.

U oblasti statistike **poljoprivrede, ribarstva, poslovnih statistika, životne sredine i šumarstva** rezultati su ostvareni kroz:

- kontinuirani rad na pripremnim aktivnostima za realizaciju Popisa poljoprivrede u skladu sa Regulativom (EU) br. 2018/1091;
- realizaciju planiranih istraživanja iz oblasti statistike biljne proizvodnje;
- realizaciju planiranih istraživanja iz oblasti statistike stočarstva;

- širu primjenu CAPI metode (Computer-Assisted Personal Interviewing) prikupljanja podataka u oblasti statistike biljne proizvodnje i stočarstva sa ciljem skraćivanja perioda obrade podataka;
- redovno ažuriranje Statističkog registra poljoprivrednih gazdinstava (SRPG) iz internih i eksternih izvora;
- realizaciju planiranih statističkih istraživanja u oblasti statistike ribarstva;
- objavljivanje podataka iz oblasti statistike organske proizvodnje;
- objavljivanje podataka iz oblasti agroekološke statistike;
- definisanje sistema obračuna prve i druge procjene ekonomskih računa u poljoprivredi na bazi raspoloživih izvora;
- nastavak bilateralne saradnje sa ekspertom iz Statističkog ureda Republike Slovenije u cilju definisanja sistema ekonomskih računa u šumarstvu;
- realizaciju planiranih istraživanja iz oblasti statistike otpada;
- realizaciju planiranih istraživanja iz oblasti statistike voda;
- realizaciju planiranih istraživanja iz oblasti statistike energetike;
- realizaciju planiranih istraživanja iz oblasti statistike saobraćaja;
- realizaciju planiranih istraživanja iz oblasti turizma;
- realizacija planiranih istraživanja iz oblasti kratkoročnih indikatora;
- usklađivanje statistike kratkoročnih indikatora sa EBS Regulativom (EU) 2019/2152;
- kalendarsko i sezonsko prilagođavanje podataka kratkoročnih indikatora;
- unaprijeđenje kvaliteta statističkih istraživanja u skladu sa principima Kodeksa prakse evropske statistike (METADATA i Izvještaji o kvalitetu);
- realizaciju poslovnih statistika koja se odnosi na Strukturalnu poslovnu statistiku (SBS) i Unutrašnju statistiku stranih filijala (FATS).

U oblasti **socijalnih statistika i demografije** rezultati su ostvareni kroz:

- usvojen *Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova* ("Sl. list Crne Gore" br. 140/22);
- objavljivanje rezultata *Istraživanja o uslovima života i bezbjednosti žena (EU-GBV)*;
- objavljivanje rezultata *Istraživanja o inovativnim aktivnostima preduzeća za period 2018-2020. godine*;
- unaprijeđenje metoda prikupljanja podataka, primjenom CAPI metode (Computer-Assisted Personal Interviewing) za potrebe Ankete o dohotku i uslovima života (EU-SILC);
- harmonizovanje statistike Socijalne zaštite - ESSPROS u skladu sa evropskim regulativama i zahtjevima EUROSTAT-a;
- realizovanje definisanih aktivnosti, mapiranja nacionalnih krivičnih djela prema Međunarodnoj klasifikaciji kriminala u statističke svrhe (The International Classification of Crime for Statistical purposes-ICCS) u saradnji sa predstavnicima Uprave policije, Sekretarijata sudskog savjeta, Osnovnog suda, Vrhovnog državnog tužilaštva, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, Ministarstva pravde, Pravnog fakulteta i Uprave za statistiku;
- automatizaciju *Saopštenja za mjesečno statističko istraživanje o zaposlenima i zaradama*.

U oblasti implementacije **međunarodnih projekata i saradnje** rezultati su ostvareni kroz:

- nastavak bilateralne saradnje sa zemljama članicama u procesu usaglašavanja zvanične statistike sa EU standardima;
- nastavak saradnje sa međunarodnim institucijama u pravcu modernizacije sistema zvanične statistike, obezbjeđivanjem neophodnih IT transformacija, koje će obezbijediti blagovremenost, dostupnost i kvalitet statističkih podataka;
- realizovane preporuke definisane misijom procjene usklađenosti sa Kodeksom prakse evropske statistike sa rokom u 2022. godini;

- finansijsku podršku UNICEF-a u Crnoj Gori, kroz koju je unaprijeđena statistička infrastruktura;
- napredak u okviru procesa evropskih integracija, koji je notiran u Izvještaju Evropske komisije za 2022. godinu, a ukazuje da je ostvaren “ograničeni napredak” i srednju ocjenu spremnosti za članstvo;
- redovno sprovođenje IPA višekorisničkih (MB) programa, implementacijom IPA 2017 i IPA 2019 MB programa. U okviru IPA 2017 višekorisničkog programa uspješno su realizovane sve planirane aktivnosti, što je konstatovano i u završnom izvještaju u skladu sa međunarodnim standardima. Realizacija programa je bila predviđena za period maj 2019. - oktobar 2021. godine, međutim zbog COVID-19 epidemije, a u dogovoru sa EUROSTAT-om, kao drugom ugovorenom stranom ovog programa, definisano je produženje programa u trajanju od devet (9) mjeseci. Produžetkom programa realizovaće se šest (6) projekata u definisanom roku;
- Sve aktivnosti IPA 2019 višekorisničkog (MB) programa čija je implementacija definisana za period od septembra 2021. do marta 2024. godine se implementiraju shodno definisanim rokovima i međunarodnim pravilima i standardima.

1. REALIZACIJA GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE STATISTIKE ZA 2022. GODINU

U 2022. godini realizovano je 199 statističkih istraživanja od ukupno 205 definisanih *Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu*. U nadležnosti Uprave za statistiku planirano je 159 statističkih istraživanja, od kojih je 155 realizovano. U nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike realizovana su 44 statistička istraživanja od 46 planiranih.

Tabela 1. Prikaz ukupnog broja planiranih, realizovanih i nerealizovanih statističkih istraživanja u 2022. godini

Redni broj	Naziv proizvođača zvanične statistike	Planirana statistička istraživanja	Realizovana statistička istraživanja	Nerealizovana statistička istraživanja
		Broj	Broj	Broj
1.	Uprava za statistiku	159	155	4
2.	Centralna banka Crne Gore	14	14	0
3.	Ministarstvo finansija	5	5	0
4.	Komisija za tržište kapitala	3	3	0
5.	Uprava prihoda i carina	8	8	0
6.	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	2	2	0
7.	Fond za zdravstveno osiguranje	2	2	0
8.	Institut za javno zdravlje Crne Gore	12	10	2
9.	Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja	0	0	0
	UKUPNO	205	199	6

Izvor: Uprava za statistiku (2022.)

UPRAVA ZA STATISTIKU

Od 159 planiranih statističkih istraživanja u nadležnosti Uprave za statistiku, realizovano je 155 istraživanja, dok četiri (4) statistička istraživanja nijesu realizovana:

- **Popis stanovništva, domaćinstava i stanova** nije realizovan u 2022. godini jer je *Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova* („Sl. list Crne Gore br. 140/22), usvojen u decembru 2022. godine, tako da nije bilo zakonskog osnova za realizaciju ovog zahtjevnog i najsloženijeg statističkog istraživanja;
- **Statistika o stanovništvu, na bazi administrativnih izvora – probno**, nije realizovano, jer se nijesu stekli zakonski preduslovi za njegovu realizaciju. Jedan od glavnih preduslova za realizaciju

navedenog istraživanja je neophodnost usvajanje *Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti podataka o ličnosti*, kojim bi se omogućio pristup registrima u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova;

- **Računi u šumarstvu – probno**, nijesu realizovani, zbog nedostatka kadrovskih kapaciteta;
- **Računi u životnoj sredini – probno**, nijesu realizovani, zbog nedostatka kadrovskih kapaciteta.

DRUGI PROIZVOĐAČI ZVANIČNE STATISTIKE

Od ukupno 46 planiranih statističkih istraživanja, koja su u nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike, dva statistička istraživanja (2) iz nadležnosti Instituta za javno zdravlje Crne Gore nisu realizovana i to: *Istraživanje o povredama na radu* i *Istraživanje o uzrocima smrti*. Razlog nerealizacije istraživanja je kadrovska reorganizacija i odsutnost zaposlenih tokom 2022. godine.

1.1. DEMOGRAFIJA I SOCIJALNE STATISTIKE

- **Uspostavljanje proizvodnje podataka za Popis stanovništva, domaćinstava i stanova iz administrativnih izvora**

Usljed neusvajanja izmjena i dopuna *Zakona o zaštiti podataka o ličnosti* koje su preduslov za pristup registrima u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, tokom 2022. godine nije bilo aktivnosti koje bi dovele do realizacije gore navedenog cilja.

- **Jačanje kapaciteta u cilju veće iskorišćenosti već postojećih podataka**

U cilju edukacije i razvoja ljudskih kapaciteta održana je obuka o korišćenju programskog paketa "R" za obradu i analizu statističkih podataka.

Kontinuirano se analiziraju mogući administrativni izvori sa ciljem provjere obuhvata i sagledavanja mogućnosti njihovog korišćenja za proizvodnju zvanične statistike. Posebna pažnja posvećena je registrima u nadležnosti Uprave prihoda i carina, a naročito registru koji je prepoznat kao mogući izvor statistike zarada.

U cilju daljeg usklađivanja Ankete o radnoj snazi sa novom Regulativom (EU) 2019/1700 Evropskog parlamenta i Savjeta (Integrated European Social Statistics - IESS), koja je primijenjena od 2021. godine, analiza je pokazala da je potrebno uspostaviti CAPI metodu prikupljanja podataka kako bi se ispoštovali novi (kraći) rokovi za dostavu podataka EUROSTAT-u (u roku od deset nedelja od kraja referentnog perioda za prve tri godine primjene ove regulative odnosno u roku od osam nedjelja od kraja referentnog perioda od četvrte godine primjene regulative).

- **Kontinuirano unaprijeđenje metodologija i kvaliteta istraživanja za područja društvenih i demografskih statistika, u skladu sa preporukama EUROSTAT-a**

Početakom 2022. godine, za potrebe Ankete o dohotku i uslovima života (EU-SILC) razvijena je aplikacija za prikupljanje podataka na terenu, korišćenjem CAPI metode (Computer-Assisted Personal Interviewing). Primjena novog metoda za prikupljanje podataka utiče na smanjenje vremena potrebnog za unos i obradu podataka, a ujedno i na minimiziranje grešaka u popunjavanju upitnika usljed logičkih kontrola koje aplikacija sadrži. Ovo unaprijeđenje omogućava da rezultati Ankete o dohotku i uslovima života (EU-SILC) budu dostupni u kraćem vremenskom roku. Time će se obezbijediti usklađenost sa novom EU regulativom u pogledu ispunjenja zadatih rokova za objavu podataka, a ujedno podaci učiniti pravovremenim za donošenje socijalnih politika.

Sve planirane aktivnosti u oblasti statistike Socijalne zaštite - ESSPROS su realizovane definisanom dinamikom, uz podršku IPA 2019 višekorisničkog programa. Kroz navedeni projekat nastavljen je dalji rad na harmonizaciji statistike Socijalne zaštite - ESSPROS u skladu sa regulativama i zahtjevima EUROSTAT-a.

Ostvareni rezultati tokom 2022. godine u oblasti društvene i demografske statistike su:

- objavljeni podaci istraživanja o *Inovativnim aktivnostima preduzeća* po prvi put, za period 2018 - 2020. godine. Konačni rezultati istraživanja dostavljeni su EUROSTAT-u sredinom decembra 2022. godine;
- u oblasti *statistike kriminala*, radna grupa (koju su činili predstavnici Uprave policije, Sekretarijata sudskog savjeta, Osnovnog suda, Vrhovnog državnog tužilaštva, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, Ministarstva pravde, Pravnog fakulteta i Uprave za statistiku), je završila mapiranja nacionalnih krivičnih djela prema Međunarodnoj klasifikaciji kriminala u statističke svrhe (ICCS - The International Classification of Crime for Statistical Purposes);
- objavljeni rezultati *Istraživanja o uslovima života i bezbjednosti žena* (EU - GBV) koje je sprovedeno 2021. godine. Podaci o rodno zasnovanom nasilju su uporedivi među zemljama Evropske unije koje su sprovele navedeno istraživanje i odnose se na nasilje od strane partnera, nasilje od strane bilo kojeg počinioca, nasilje u porodici, seksualno uznemiravanje na poslu i drugim indikatorima iz ove oblasti;
- izvršena automatizacija saopštenja za *Mjesečno statističko istraživanje o zaposlenim i zaradama* - RAD-1 (tekstualna verzija i tabele) što je skratilo potrebno vrijeme za izradu istog.

➤ **Priprema Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova - tradicionalni metod**

Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova, donijela je Skupština Crne Gore 27. saziva na Trećoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2022. godini, dana 12. decembra 2022. godine. Zakon je objavljen u "Službenom listu Crne Gore", broj 140/22 od 16. decembra 2022. godine, a stupio je na snagu 24. decembra 2022. godine.

U okviru pripremnih aktivnosti za sprovođenje Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova, tokom 2022. godine *Komisija za ažuriranje registra prostornih jedinica*, u saradnji sa Upravom za katastar i državnu imovinu, i jedinicama lokalne samouprave realizovala je aktivnosti na ažuriranju statističkih i popisnih krugova u gotovo svim opštinama u Crnoj Gori. Aktivnosti su se odnosile na:

- definisanje naselja na nivou kojih će biti objavljeni podaci Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova;
- ažuriranje grafičkih i alfanumeričkih podataka o statističkim i popisnim krugovima;
- pripremu preglednih mapa opština, naselja, statističkih i popisnih krugova i
- pripremu alfanumeričkih podataka za statističke i popisne krugove.

U Upravi za statistiku formirane su još četiri (4) komisije koje su u okviru svojih nadležnosti radile na pripremi instrumenata za sprovođenje Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova, i to na pripremi:

- popisnih upitnika, Uputstva za popisivače, Metodološkog uputstva i ostalih uputstava;
- ažuriranja budžeta i organizacionih uputstava i
- IT infrastrukture koja se odnosi na rad aplikativnih rješenja za unos prikupljenih podataka Popisom stanovništva, domaćinstava i stanova.

1.2. EKONOMSKE STATISTIKE

Osnovni cilj statistike nacionalnih računa je izrada indikatora kojima se mjere rezultati ekonomske aktivnosti jedne zemlje, a koji se koriste za makroekonomske analize, kao i realno planiranje i uspješno realizovanje ekonomske politike. Tokom 2022. godine nastavljene su aktivnosti sa ciljem dalje harmonizacije statistike nacionalnih računa Crne Gore sa standardima Evropske unije i ispunjavanjem zahtjeva koji su definisani, završnim mjerilima za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika i to:

- objavljeni su rezultati godišnjeg Bruto nacionalnog dohotka za 2021. godinu;
- objavljeni su konačni rezultati godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda za 2021. godinu, po proizvodnoj i potrošnoj metodi u tekućim i stalnim cijenama;
- objavljeni su preliminarni podaci kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda u tekućim, stalnim i prosječnim cijenama 2010.god. za vremensku seriju od I do III kvartala 2022. godine, po proizvodnoj metodi na nivou A10 sektora djelatnosti i potrošnoj metodi na nivou glavnih potrošnih kategorija;
- objavljeni su sezonski prilagođeni podaci kvartalnog BDP-a u tekućim cijenama, po potrošnim kategorijama, od I kvartala 2006. godine do III kvartala 2022. godine;
- objavljene su tabele ponude i upotrebe u tekućim cijenama za 2013. godinu;
- u skladu sa ESA 2010 Programom za transmisiju podataka, EUROSTAT-u su dostavljeni podaci Bruto domaćeg proizvoda uz korišćenje SDMX format bez upotrebe konvertora;
- u kontinuitetu se sprovode aktivnosti na implementaciji metodologije godišnjih nacionalnih računa (ESA 2010 metodologija);
- kroz ekspertsku podršku IPA 2017 višekorisničkog programa radilo se na unaprijeđenju statistike nacionalnih računa:
 - a) podaci kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda u tekućim i stalnim cijenama po proizvodnoj metodi;
 - b) sezonski prilagođeni kvartalni podaci Bruto domaćeg proizvoda po potrošnoj metodi;
 - c) podaci Bruto domaćeg proizvoda u prosječnim cijenama 2010. godine;
 - d) godišnji i kvartalni podaci Bruto investicija u osnovna sredstva, po vrstama osnovnih sredstava;
 - e) proizvedeni su podaci Lične potrošnje domaćinstava po trajnosti dobara;
 - f) nastavljen je rad na proizvodnji eksperimentalnih podataka o broju zaposlenih prema konceptu nacionalnih računa za 2011. i 2012. godinu;
 - g) nastavljen je rad na izradi nefinansijskih sektorskih računa;
 - h) nastavak rada na pripremi tabela ponude i upotrebe.
- kroz ekspertsku podršku kroz IPA 2019 višekorisničkog programa u toku je rad na unaprijeđenju statistike nacionalnih računa:
 - a) proizvodnja kvartalnih podataka Bruto domaćeg proizvoda prema proizvodnom pristupu za vremensku seriju 2006 - 2009. godine u tekućim, stalnim cijenama i prosječnim cijenama 2010. godine, kao i sezonski prilagođeni podaci;
 - b) priprema dezagregiranih podataka bruto dodate vrijednosti na nivou oblasti KD 2010 klasifikacije za vremensku seriju 2006 - 2009. godina;
 - c) ispitivanje izvora i metoda za unaprijeđenje obračuna Bruto investicija u građevinarstvo;
 - d) nastavljen je rad na proizvodnji eksperimentalnih podataka o broju zaposlenih prema konceptu nacionalnih računa za 2021. godinu kao i definisanje metoda za procjenu broja zaposlenih za period 2006 - 2010. godinu;
 - e) eksperimentalni obračun BDP-a po prihodnom metodu na godišnjem i kvartalnom nivou;
 - f) unaprijeđenje metoda procjene bruto dodate vrijednosti preduzetnika;
 - g) nastavljen je rad na izradi nefinansijskih sektorskih računa;
 - h) ispitivanje metoda za unaprijeđenje obračuna državne potrošnje u stalnim cijenama;

- i) nastavak rada na pripremi tabela ponude i upotrebe;
- j) priprema Mape puta za reviziju podatka Bruto domaćeg proizvoda.

➤ **Formiranje integriranog sistema za kompilaciju tabela ponude i upotrebe u formi matričnog prikaza proizvodnog procesa ekonomije po proizvodima i djelatnostima**

Uz podršku IPA 2019 višekorisničkog programa nastavljen je rad na daljem razvoju i balansiraju tabela ponude i upotrebe za 2017 i 2018. godinu.

➤ **Dalje unaprijeđenje obračuna kvartalnog BDP-a uvođenjem novih metoda obračuna praćenih razvojem neophodnih izvora podataka**

U cilju proširenja vremenske serije obračuna kvartalnog bruto domaćeg proizvoda prema proizvodnom metodu radi se na definisanju metoda i izvora podatka za procjenu kvartalne bruto dodate vrijednosti za vremensku seriju od I kvartala 2006. godine do IV kvartala 2010. godine na nivou A10 sektora djelatnosti.

➤ **Jačanje saradnje između institucija koje u djelokrugu svog rada, prikupljaju i objavljuju makroekonomske statistike u primjeni ESA 2010 metodologije**

Aktivnosti koje se odnose na implementaciju ESA 2010 metodologije u statistici državnih finansija, u cilju obezbjeđivanja zahtijevanih podataka, nastavljene su definisanjem organizacionih aktivnosti, a u cilju transfera nadležnosti ove statistiku sa Ministarstva finansija na Upravu za statistiku. Stim u vezi, inicirana je izmjena Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistiku, kao i definisanje drugih institucionalnih pretpostavki (metodološke, zakonske, institucionalne i kadrovske), a od kojih će zavisiti blagovremenost i kvalitet proizvodnje podataka u ovoj oblasti.

➤ **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike robne razmjene**

U statistici spoljne trgovine robama nastavljen je rad na daljoj harmonizaciji sa međunarodnim standardima. Zahtijevani setovi podataka spoljnotrgovinske robne razmjene na mjesečnom nivou se redovno dostavljaju EUROSTAT-u putem EDAMIS web portala, u skladu sa novim formatom za dostavljanje podataka (Doc. MET 400), uz kontinuirani rad na redovnim aktivnostima.

U cilju dalje harmonizacije sa EU standardima, nastavljen je rad na aktivnostima u vezi daljeg unaprijeđenja statistike spoljnotrgovinske robne razmjene prema karakteristikama preduzeća (TEC) i prema fakturnoj vrijednosti (TIC). Svi zahtijevani skupovi podataka statistike spoljnotrgovinske robne razmjene prema karakteristikama preduzeća (tabele B 1-11) su pripremljeni i poslani EUROSTAT-u putem EDAMIS web portala, u skladu sa novim formatom za dostavljanje podataka, za referentnu 2020. godinu. Podaci spoljnotrgovinske robne razmjene prema fakturnoj vrijednosti (TIC), na godišnjem nivou, se takođe redovno dostavljaju EUROSTAT-u.

Unaprijeđenje ovih statistika predstavlja značajan iskorak u pogledu usklađivanja statistike spoljnotrgovinske robne razmjene sa međunarodnim standardima.

➤ **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike cijena**

U okviru statistike cijena nastavljen je rad na daljoj harmonizaciji statistike cijena sa međunarodnim standardima. S tim u vezi, shodno posljednjem Izvještaju o napretku, Harmonizovani indeks potrošačkih cijena (HICP) i Paritet kupovne moći (PPP) su u velikoj mjeri usklađeni sa standardima EU.

U posmatranom periodu sve planirane aktivnosti u oblasti Harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena (HICP) realizovane su definisanom dinamikom, uz podršku projekta IPA 2019 višekorisničkog programa.

Ažurirane su radne metodologije HICP i PPP (HICP/PPP inventory) i iste dostavljene EUROSTAT-u na verifikaciju putem ESS Metadata Handler-a.

U cilju unaprijeđenja indeksa potrošačkih cijena i harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena kreirana je nova aplikacija za obračun CPI/HICP-a, čime je automatizovan proces obrade podataka. Istovremeno je unaprijeđena faza diseminacije podataka pri čemu je automatizovan proces izrade saopštenja. Takođe, nastavljena je redovna transmisija podataka u zahtijevanom formatu.

U oblasti proizvođačkih cijena započet je rad na kreiranju novih aplikacija za obračun Indeksa proizvođačkih, uvoznih i izvoznih cijena, čime će se u velikoj mjeri automatizovati i unaprijediti proces obrade podataka.

Sve aktivnosti visoko usklađenog projekta Pariteta kupovne moći, realizovane su definisanom dinamikom. Takođe, nastavljen je rad na unaprijeđivanju kvaliteta podataka, kroz pripremu redovnog Izvještaja o kvalitetu kao i kroz pripremu referentnih metapodataka.

1.3. SEKTORSKE STATISTIKE

Statistika stočarstva

Godišnja i mjesečna istraživanja u oblasti statistike stočarstva usklađena su sa Regulativom (EC) No.1165/2008 za statistiku stoke i mesa, Direktivom (EC) No. 96/16 i Odlukom (EC) No. 97/80/ za statistiku mlijeka i mliječnih proizvoda i Regulativom (EC) No. 617/2008 za statistiku jaja za piliće i uzgoj pilića. Podaci se redovno dostavljaju EUROSTAT-u putem EDAMIS web portala. U oblasti statistike stočarstva, za *Istraživanje o brojnom stanju stoke i živine* u 2022. godini, nastavljeno je sa implementacijom CAPI metode (Computer-Assisted Personal Interviewing) za prikupljanje podataka. Naime, CAPI metodom u 2021. godini prikupljeni su podaci od 3 194 gazdinstva što čini 70,1% ukupno izabranog uzorka, dok je u 2022. godini ovaj procenat iznosio 79,2%.

Strukturalna statistika

U okviru strukturalne statistike, nastavljen je rad na pripremi Popisa poljoprivrede u skladu sa Regulativom (EU) br. 2018/1091. U okviru pripremnih aktivnosti realizovane su sljedeće aktivnosti:

- pripremljena je prva verzija budžeta Popisa poljoprivrede;
- pripremljen je nacrt upitnika i metodološkog uputstva;
- pripremljena je lista neznačajnih i nepostojećih varijabli (NS/NE) i dostavljena EUROSTAT-u.

Statistika biljne proizvodnje

Godišnja istraživanja u oblasti statistike biljne proizvodnje usklađena su sa Regulativom (EU) br. 543/2009. Podaci godišnjih istraživanja iz oblasti statistike biljne proizvodnje redovno se dostavljaju EUROSTAT-u putem e-DAMIS web portala. U oblasti statistike biljne proizvodnje, za *Istraživanje o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa* u 2022. godini, nastavljeno je sa implementacijom CAPI metode (Computer-Assisted Personal Interviewing) za prikupljanje podataka. Naime, CAPI metodom u 2021. godini prikupljeni su podaci od 3 854 gazdinstva što čini 78,6% ukupno izabranog uzorka, dok je u 2022. godini ovaj procenat iznosio 85,0% čime se doprinosi skraćanju perioda obrade podataka.

Statistički registar poljoprivrednih gazdinstva (SRPG) redovno se ažurira iz internih i eksternih izvora podataka u skladu sa internim aktom Uprave za statistiku: *Poslovníkom o strukturi, ažuriranju i upotrebi Statističkog registra poljoprivrednih gazdinstava*.

Statistika ribarstva

U oblasti statistike ribarstva u 2022. godini realizovana su istraživanja definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu. Podaci se redovno dostavljaju EUROSTAT-u i FAO-u.

Za istraživanja iz oblasti statistike ribarstva u 2022. godini, postignut je napredak koji je pozitivno ocijenjen od strane EUROSTAT-a (ocjena "niska usklađenost" je unaprijeđena ocjenom "srednja usklađenost") što je podstrek za realizaciju budućih planova i dalja unaprijeđenja u statistici ribarstva.

Statistika organske proizvodnje

U oblasti statistike organske proizvodnje u 2022. godini realizovana su sva istraživanja definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu.

Konačni podaci statistike organske proizvodnje za 2021. godinu dostavljeni su EUROSTAT-u u junu 2022. godine, putem EDAMIS web portala. Podaci su u skladu sa EU Regulativom 834/2007 i EU Regulativom 889/2008, kao i sa novim ESS (Evropski statistički sistem). Podaci su objavljeni prvi put na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku u 2022. godini.

Započet je rad na validaciji vremenske serije za period 2016 - 2020. godine, čiji završetak je planiran u toku 2023. godine.

Agroekološka statistika (promet pesticida)

U oblasti agroekološke statistike realizovana su sva istraživanja definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu.

U oblasti agroekološke statistike (promet pesticida), u decembru 2022. godine EUROSTAT-u su dostavljeni konačni podaci iz *Istraživanja o prometu pesticida za 2021. godinu*, u skladu sa novim zahtjevima za prenos podataka. Sa novim zakonodavnim okvirom (Statistics on agricultural input and output), nova Regulativa za implementaciju (IR) o sredstvima za zaštitu bilja je u izradi i zamijenice postojeću EU Reg. 1185/2009 u 2023. godini.

Podaci su prvi put objavljeni na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku.

Započet je rad na validaciji vremenske serije za period 2017 - 2020. godine čiji završetak je planiran u toku 2023. godine.

➤ Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti agromonetarne statistike

U cilju dalje harmonizacije ekonomskih računa u poljoprivredi, postavljen je sistem za obračun prve i druge procjene u poljoprivredi na bazi raspoloživih izvora, u skladu sa EU Regulativom 134/2004. Navedena aktivnost je realizovana kroz projekat IPA 2017 višekorisnički program.

1.4. POSLOVNE STATISTIKE

➤ Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti poslovnih statistika

Godišnja poslovna statistika koja se odnosi na Strukturalnu poslovnu statistiku (SBS) i Unutrašnju statistiku stranih filijala (FATS) je realizovana u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu. Projekat IPA 2017 višekorisničkog programa koji je imao za cilj poboljšanje kvaliteta podataka SBS-a i FATS-a je uspješno realizovan, EUROSTAT-u su dostavljeni osnovni setovi podataka.

➤ Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti energetike

Sva istraživanja iz oblasti statistike energetike definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu su realizovana. Godišnje statistike energetike, kao i statistika cijena energenata su u potpunosti usklađene sa EU regulativama u oblasti energetske statistike. U energetske bilansima su obuhvaćeni svi relevantni energenti koji se proizvode i troše u Crnoj Gori. Zahtijevani setovi podataka na mjesečnom, polugodišnjem i godišnjem nivou se redovno dostavljaju EUROSTAT-u putem EDAMIS web portala, uz kontinuirani rad na redovnim aktivnostima.

➤ Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike saobraćaja

Sva istraživanja iz oblasti statistike saobraćaja utvrđena Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu su realizovana. Statistika saobraćaja je u potpunosti usklađena sa evropskim zakonodavstvom:

- statistika željezničkog saobraćaja u skladu sa Regulativom (EU) br. 91/2003 i 2018/643;
- statistika vazdušnog saobraćaja u skladu sa Regulativom (EU) br. 437/2003;
- statistika teretnog drumskog saobraćaja u skladu sa Regulativama (EU) br. 1172/98 i 70/2012;
- statistika pomorskog saobraćaja u skladu sa Direktivama (EU) br. 2009/42 i 2012/186 i
- statistika bezbjednosti u saobraćaju u skladu sa Odlukom (EU) br. 93/704.

Nastavljen je rad na unaprijeđenju prikupljanja podataka i većem korišćenju administrativnih podataka. Zahtijevani setovi podataka se redovno dostavljaju EUROSTAT-u putem EDAMIS web portala.

➤ Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike turizma

Sva istraživanja iz oblasti statistike turizma definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu su realizovana. Statistika turizma je visoko usklađena sa evropskim zakonodavstvom (Regulativom (EU) br. 692/2011 i 1051/2011).

➤ Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike kratkoročnih indikatora

Tokom 2022. godine, u oblasti statistike kratkoročnih indikatora (industrija, građevinarstvo, trgovina na malo, ostale usluge i investicije), nastavljen je rad na harmonizaciji navedenih statistika sa međunarodnim standardima. Statistika kratkoročnih indikatora je u velikoj mjeri usklađena sa standardima/zahtjevima EU shodno izveštajima EUROSTAT-a.

U posmatranom periodu, sve planirane aktivnosti u oblasti statistike kratkoročnih indikatora su realizovane definisanom dinamikom shodno Godišnjem planu zvanične statistike za 2022. godinu i Kalendaru objavljivanja statističkih podataka u 2022. godini. Zahtijevani setovi podataka se redovno dostavljaju EUROSTAT-u, u propisanoj formi i prema unaprijed definisanim rokovima.

- Uz podršku projekta IPA 2019 višekorisničkog programa, nastavljen je rad na harmonizaciji kratkoročnih statistika sa Regulativom o evropskim poslovnim statistikama Regulation (EU) 2019/2152 – EBS;

- U statistici industrije, kvartalne serije podataka varijabli “Hours worked by employees (HOWK)” i “Wages and salaries (WAGE)” su kalendarski prilagođene korištenjem softvera JDemetra+ i proslijeđene EUROSTAT-u u zahtijevanom SDMX formatu putem EDAMIS web portala. Statistika industrijske proizvodnje - PRODCOM je u potpunosti usklađena sa Regulativom (EZ) br. 3924/91;
- U statistici trgovine na malo i usluga, varijable “Hours worked by employees (HOWK)” i “Wages and salaries (WAGE)” za sektor G i oblast G47 bez G473, i varijabla “Number of employees and self-employed persons (EMPL)” za sektor G su obračunate i proslijeđene EUROSTAT-u u zahtijevanom formatu;
- U statistici usluga, u skladu sa zahtjevima EBS Regulative, izmijenjena je periodika obračuna i transmisije podataka o indeksu prometa u uslugama sa kvartalne na mjesečnu. Ostvaren je i napredak u proširenju obuhvata sektora N (Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti) kao i uključivanje novog sektora L (Poslovanje nekretninama). Mjesečni podaci indeksa prometa u uslugama kao i podaci za sektor N i sektor L proslijeđeni su EUROSTAT-u u zahtijevanom SDMX formatu putem EDAMIS web portala. Uspješno je realizovana ekspertska posjeta koja je imala za cilj unaprijeđenje dostupnosti indikatora u oblasti statistike cijena u uslugama, odnosno, kreiranje metodologije i modela za obračun indeksa cijena u uslugama u sektorima I (Usluge smještaja i ishrane) i J (Informisanje i komunikacije);
- U statistici investicija, nastavljen je rad na realizaciji probnog kvartalnog Istraživanja o investicijama u osnovna sredstva;
- Tokom 2022. godine započeta je analiza raspoloživosti podataka iz administrativnih izvora za nove indikatore zahtijevane EBS Regulativom: “*Registrations*” i “*Bankruptcies*”;
- Nastavljen je rad na poboljšanju kvaliteta istraživanja u skladu sa Kodeksom prakse evropske statistike (METADATA i Izvještaji o kvalitetu).

1.5. ŽIVOTNA SREDINA

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u šumarstvu

U oblasti statistike šumarstva, kroz bilateralnu saradnju sa ekspertom iz Statističkog ureda Republike Slovenije nastavljen je rad na definisanju sistema Ekonomskih računa u šumarstvu.

Tokom 2022. godine pripremljeno je sledeće;

- prve procjene vrijednosti usluga u šumarstvu;
- model za procjenu potrošnje fiksnog kapitala (bottom up pristup);
- model za procjenu ukupne radne snage u šumarstvu i
- pripremljene su metode za procjenu amortizacije, mehanizacije i zgrada.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike životne sredine

➤ Statistika otpada

Istraživanja iz oblasti statistike otpada realizovana su u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu. Podaci o stvorenom i obrađenom otpadu za 2020. godinu sa izvještajem o kvalitetu dostavljeni su EUROSTAT-u u roku propisanom Regulativom o statističkim podacima o otpadu (Reg. (EZ) br. 2150/2002). U cilju unaprijeđenja kvaliteta dostavljeni su i preračunati podaci za 2012, 2014, 2016 i 2018. godinu.

Kroz IPA 2019 višekorisnički projekat, u cilju uspostavljanja sistema praćenja otpada od hrane u Crnoj Gori, sprovedeno je probno *Istraživanje o stvorenom otpadu od hrane* i ad hoc *Istraživanje za komunalna preduzeća*.

➤ Statistika voda

U oblasti statistike voda u 2022. godini realizovana su istraživanja definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2022. godinu. U skladu sa preporukama međunarodnog eksperta za oblast statistike voda, planirane aktivnosti za osnivanje *Radne grupe za potrebe statistike voda* su sprovedene u cilju razvoja statistike, kao i različitih međunarodnih indikatora za životnu sredinu.

1.6. RAZVOJ I UNAPRIJEĐENJE METADATA SISTEMA I KLASIFIKACIJA

Tokom 2022. godine, kroz projekat IPA 2019 višekorisničkog programa postignut je napredak, koji se odnosi na unaprijeđenje komponenti sistema metapodatka u sistem zvanične statistike i njegovim usklađivanjem sa okvirom koji važi za Evropski statistički sistem. Uspostavljen je CAWI metod (Computer Aided Web Interviewing) za prikupljanje podataka od drugih proizvođača zvanične statistike, za potrebe ažuriranja metapodataka. U cilju unaprijeđenja stručnih znanja u ovoj oblasti održana je edukativna radionica za predstavnike drugih proizvođača zvanične statistike, dana 27. septembra 2022. godine, u prostorijama Uprave za statistiku.

1.7. MODERNIZACIJA PRIKUPLJANJA PODATAKA U STATISTIČKE SVRHE

Modernizacija prikupljanja podataka u statističke svrhe tokom 2022. godine podrazumijevala je standardizaciju aktivnosti prikupljanja kroz primjenu novih tehnologija i alata koji olakšavaju efikasno prikupljanje. U tu svrhu razvijen je i unaprijeđen sistem za prikupljanje podataka, korišćenjem CAPI metode (Computer-Assisted Personal Interviewing), kod:

- Ankete o dohotku i uslovima života (EU-SILC);
- Istraživanja o upotrebi informaciono - komunikacionih tehnologija za domaćinstva i lica (IKT);
- Istraživanja o upotrebi informaciono - komunikacionih tehnologija za preduzeća;
- Istraživanja o brojnom stanju stoke i živine;
- Istraživanja o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa i
- Istraživanja o teretnom drumskom saobraćaju.

Za potrebe statistike zarada razvijen je CAWI metod za prikupljanje podataka. Definisan je elektronski upitnik za prikupljanje podataka koji povezuje procese prikupljanja podataka i smanjuje opterećenje izvještajnih jedinica.

1.8. LICENCIRANJE SOFTVERA, MODERNI ALATI I BEKAP

Tokom 2022. godine unaprijeđen je bekap podataka, nabavkom i instalacijom NAS fajl servera. Unaprijeđena je zaštita informacionog sistema koje se ogleda kroz nabavku novog hardvera (Cisco firewall) i nabavku Kaspersky Antivirus softver sa dodatnim modulima koji štite od najnovijih bezbjednosnih prijetnji.

Takođe, unaprijeđena je zaštita pristupa informacionom sistemu, unaprijeđenjem autentifikacije i autorizacije.

Korišćenjem SDMX softverskih alata, povećan je broj setova podataka koji se šalju u SDMX formatu. Takođe, povećan je broj setova podataka za koje se SDMX fajlovi kreiraju korišćenjem SDMX RI alata (SDMX RI alati su implementirani za sve setove podataka nacionalnih računa koji se šalju EUROSTAT-u u SDMX formatu).

1.9. REALIZACIJA AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSE NA UNAPRIJEĐENJE METODOLOGIJE UZORKA

Sva metodološka i organizaciona unaprijeđenja u uzoračkim istraživanjima tokom 2022. godine, pratile su i promjene statističke metodologije uzorka, kroz definisanje standarda i primjenu metoda koji obezbjeđuje optimalnu alokaciju uzorka. Promjene su izvršene zbog:

- primjene nove EU regulative u oblasti socijalnih statistika (Integrated European Social Statistics Regulation - IESS);
- uvođenja CAPI metoda (Computer-Assisted Personal Interviewing) za prikupljanje podataka i
- uvođenja novog programa za dizajn i izbor uzorka u istraživanjima (kod Ankete o radnoj snazi i Ankete o dohotku i uslovima života (EU-SILC)).

Postizanje konzistentnosti između ciljne populacije, okvira uzorkovanja i procijenjenih indikatora (domaćinstva, stanovništva, preduzeća, gazdinstva i sl.) predstavlja sve veći izazov kada se koriste podaci iz više različitih izvora, ali poboljšanje kvaliteta i obuhvatnosti statističkih registara, upotreba podataka iz administrativnih izvora, unaprijeđenje upitnika i načina prikupljanja, utiču na dobijanje preciznijih rezultata uzoračkih istraživanja.

Implementacijom GSBPM modela započet je proces sistematizacije i automatizacije pojedinih procesa/faza uzorkovanja, kao i priprema dokumentacije koja se odnosi na uzorak i uzoračke greške (kao dio indikatora kvaliteta).

1.10. RAZVOJ AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSE NA UNAPRIJEĐENJE REGISTRA

Tokom 2022. godine radilo se u kontinuitetu na unaprijeđenju ažuriranja SBR-a, kao i na poboljšanju njegovog kvaliteta. U sklopu aktivnosti za pripreme Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova ažuriran je Registar prostornih jedinica.

Tokom 2022. godine radilo se u kontinuitetu na ažuriranju Statističkog registra poljoprivrednih gazdinstava.

1.11. RAZVOJ DISEMINACIJE I KOMUNIKACIJE PODATAKA U SKLADU SA POTREBAMA DIGITALNOG DRUŠTVA

U cilju boljeg sagledavanja potreba korisnika za rezultatima zvanične statistike i unaprijeđenja kvaliteta usluga Uprave za statistiku, sprovedeno je treće *Istraživanje o zadovoljstvu korisnika*, koje se redovno sprovodi u dvogodišnjoj dinamici. Istraživanje predstavlja vrijedan izvor informacija o stavovima korisnika i načinu korišćenja zvanične statistike i koristi se kao osnova za kontinuirani rad na poboljšanju rezultata i usluga zvanične statistike. Istraživanjem o zadovoljstvu korisnika kao interaktivnim instrumentom, Uprava za statistiku doprinosi unaprijeđenju međusobnog odnosa sa korisnicima koji predstavljaju ravnopravne statističke partnere.

Na osnovu rezultata istraživanja, jedan od važnijih ciljeva Uprave za statistiku je edukativna kampanja o metodologijama koje Uprava za statistiku koristi. Trenutno, u Upravi za statistiku ne postoji posebna služba za komunikaciju sa korisnicima, stoga je potrebno ili oformiti ovakav sektor ili angažovati eksterne eksperte. Potrebno je edukovati javnost kako bi razumjeli da Uprava za statistiku nije jedini proizvođač statistike u Crnoj Gori, kao i to da se institucije i pojedinci osnaže da efektivno koriste zvaničnu statistiku u svom poslovanju. Kao polazna osnova za ovu kampanju mogu da se koriste kontakti ispitanika koji su učestvovali u istraživanju o zadovoljstvu korisnika i koji su izrazili spremnost da učestvuju na posebnim obukama koje organizuje Uprava za statistiku.

2. OCJENA STANJA

2.1. USPOSTAVLJANJE STALNOG DIJALOGA SA KORISNICIMA PODATAKA I RAZVOJ PARTNERSTVA

Uprava za statistiku je u oktobru 2022. godine potpisala sporazum o saradnji sa Univerzitetom Crne Gore, Ekonomskim fakultetom u Podgorici. Studenti Ekonomskog fakulteta dobiće priliku da se usavršavaju u oblasti zvanične statistike kao i da steknu iskustvo kroz stručnu praksu u Upravi za statistiku. U okviru ove saradnje, započete su aktivnosti edukacije studenata na predmetu Ekonomija/Kvantitativna ekonomija u vidu gostujućih predavanja (14. novembra 2022. godine) zaposlenih Uprave za statistiku. Studentima je prezentovana proizvodnja makroekonomskih statističkih podataka i uloga Uprave za statistiku u procesu evropskih integracija.

2.2. Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima

Uvažavajući principe zvanične statistike, jedan od ključnih izazova za zvaničnu statistiku ostaje dalji razvoj znanja i vještina, nivo digitalizacije društva, kao i „*revolucija podataka*“, koja je otvorila nove šanse razvoju statističara kao stručnog i profesionalnog kadra, kao i stvaranje nove generacije statističara, kao „*naučnika koji rade sa podacima*“, od kojih će se očekivati duboko poznavanje novih teorija i metoda kojima se obrađuju „veliki podaci“.

Kao primjer dobre prakse ukazujemo na realizaciju stažiranja EU-EMOS studenta u saradnji sa EUROSTAT-om. Dva studenta sa Univerziteta Mendel u Brnu iz Češke, sa magistarskog evropskog programa zvanične statistike (European Master in Official Statistics – EMOS) uspješno su završili stažiranje u Upravi za statistiku na temu „*Međunarodni statistički projekti*“ i „*Uzorak*“.

Takođe, tri studenta iz Crne Gore sa Univerziteta Donja Gorica sa magistarskog evropskog programa zvanične statistike stažirali su u Upravi za statistiku u oblasti Upravljanja kvalitetom.

Na nivou statističkog sistema, tokom 2022. godine, bilo je 184 učesnika na online seminarima, kursevima i sastancima (EUROSTAT i UN sastanci). Organizatori događaja su EUROSTAT, GOPA, ICON institut, UNECE, Energy Community, FAO, itd.

2.3. Dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima i preporukama

Postignut je veći nivo metodološke usklađenosti svih istraživanja statističkog sistema Crne Gore sa pravnom tekovinom EU iz oblasti zvanične statistike, a koja dalje služe kao input za obračun makroekonomskih podataka u skladu sa ESA metodologijom.

EUROSTAT prati usklađenost statističkih sistema u zemljama proširenja s pravnom tekovinom EU u statistici. Praćenje usklađenosti sprovodi se jednom godišnje u saradnji s nacionalnim statističkim institutima (NSI). Statistički Kompendijum i SMIS + (statistički informacijski sistem za upravljanje) su dva važna alata koji se koriste u procesu praćenja usklađenosti. Takođe, napredak u oblasti zvanične statistike prati se kroz Izveštaje o napretku na godišnjem nivou. Prema Izveštaju o napretku kada je u pitanju Poglavlje 18 - Statistika postignut je *ograničeni napredak* i *srednja ocjena*, kada je u pitanju spremnost za članstvo.

Dostignut je visok nivo kvaliteta u skladu sa principima Kodeksa prakse evropske statistike koji je u skladu sa principima zvanične statistike. Realizovana je većina preporuka definisanih misijom procjene sa rokom do kraja 2022. godine.

Nastavljena je bilateralna saradnja sa zemljama članicama u procesu daljeg usaglašavanja zvanične statistike sa EU standardima. Takođe, nastavljena je saradnja sa međunarodnim institucijama u pravcu modernizacije statističkog sistema, obezbjeđivanjem neophodnih IT transformacija, koje će unaprijediti blagovremenost, dostupnost i kvalitet statističkih podataka.

Uprava za statistiku je zahvaljujući finansijskoj podršci UNICEF-a u Crnoj Gori, unaprijedila statističku infrastrukturu, i uvodeći nove metode prikupljanja podataka, doprinijela da u skoroj budućnosti podaci Ankete o dohotku i uslovima života (EU-SILC) budu dostupni u kraćem vremenskom roku. Time je obezbijeđena usklađenost sa novom EU regulativom u pogledu ispunjenja zadatih rokova za objavu podataka, a ujedno podaci postali pravovremeniji za donošenje socijalnih politika.

Ujedno, kapaciteti Uprave za statistiku u korišćenju modernih IT metodologija, unaprijeđeni su kroz saradnju sa IT kompanijom koja je angažovana na tenderu i koja je uspješno završila ugovorne obaveze. Ovaj projekat je, osim što je unaprijedio kompletan proces proizvodnje i diseminacije Ankete o dohotku i uslovima života (EU-SILC), doprinio je i razvoju sistema i za druga kompleksna istraživanja Uprave za statistiku, pa je uspješnost projekta potpuno postignuta. Kroz projekat je ostvarena i vrijedna donacija od 50 laptopova.

2.4. Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike

Uprava za statistiku u kontinuitetu radi na ispitivanju mogućnosti za korišćenje novih izvora podataka u statističke svrhe, tako je tokom 2022. godine, realizovan pilot projekat kroz koji je testirana mogućnost korišćenja podataka sa web sajta.

Koristeći metod "Web scraping", pomoću programskog jezika Python, "skrapovani" su podaci sa sajta maloprodajnog lanca tehničkih proizvoda u Crnoj Gori. Podaci sa web sajta su eksportovani u excel formatu i kao takvi se koriste za dalje analize. Nestruktuirani podaci sa web sajta prevedeni su u struktuirane podatke tj. dati su u tabelarnom obliku.

2.5. Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike

Posvećenost kvalitetu je jedan od principa Kodeksa prakse evropske statistike u kojem se navodi da su „Statistički organi posvećeni kvalitetu i sistematski i redovno identifikuju prednosti i nedostatke kako bi kontinuirano poboljšavali kvalitet procesa i proizvoda“. U skladu sa tim, Uprava za statistiku je u toku 2022. godine radila na implementaciji Kodeksa prakse evropske statistike, tako što je formirana radna grupa od 13 članova sa predstavnicima svih sektora i odsjeka. Zadatak članova radne grupe je aktivno učešće na sastancima tokom projekta, širenja ideje i vizije upravljanja kvalitetom u svojim odsjecima i sprovođenje interne revizije kvaliteta.

U komunikaciji sa drugom Radnom grupom (koja je formirana 2020. godine) od 12 članova, od kojih je devet (9) predstavnika drugih proizvođača zvanične statistike i tri (3) predstavnika Uprave za statistiku, nastavljena je implementacija i praćenje kvaliteta u statističkim procesima i proizvodima u domenima drugih proizvođača zvanične statistike.

Dalja unaprijeđenja ogledaju se kroz realizaciju:

➤ ***Istraživanja o zadovoljstvu korisnika uslugama Uprave za statistiku***

Uprava za statistiku redovno sprovodi *Istraživanje o zadovoljstvu korisnika uslugama* u dvogodišnjoj dinamici. Prvo istraživanje zadovoljstva korisnika sprovedeno je putem web ankete, u periodu od 1. septembra do 20. oktobra 2017. godine, drugo istraživanje sprovedeno u periodu od 6. marta do 27. aprila 2020. godine, dok je treće istraživanje sprovedeno u periodu od 30. maja 2022. do 26. avgusta 2022. godine. Istraživanje pruža informacije o potrebama korisnika za rezultatima zvanične statistike i njihovom zadovoljstvu podacima i uslugama koje proizvodi zvanični statistički sistem Crne Gore.

Ciljevi istraživanja odnose se na:

- mjerenje zadovoljstva korisnika svim aspektima rada zvaničnog statističkog sistema Crne Gore;
- mjerenje zadovoljstva korisnika podacima i uslugama, kao i načina na koji rezultati zvanične statistike dolaze do krajnjih korisnika;
- informisanje korisnika o aktivnostima zvanične statistike, aktima i načinima na koji se korisnici mogu uključiti u rad sistema zvanične statistike Crne Gore i
- informacije o načinu i korišćenju statističkih usluga Uprave za statistiku.

Rezultati su objavljeni na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku. Rezultati istraživanja o zadovoljstvu korisnika koriste se kao osnova za kontinuiran rad na unaprijeđenju kvaliteta rezultata i usluga zvanične statistike, za izradu akcionih planova u oblasti obezbjeđenja kvaliteta statističkog sistema Crne Gore i unaprijeđenja zadovoljstva korisnika.

➤ ***Dalja implementacija samoprocjene kvaliteta statističke proizvodnje***

Uprava za statistiku je posljednjih godina napravila značajan napredak na polju uvođenja prakse samoprocjene. Sistem je sveobuhvatan, dobro struktuiran i pripremljen na takav način da obezbjeđuje sistematski mehanizam kontinuiranog unaprijeđenja u organizaciji. Plan i program samoprocjene za 2022. i 2023. godinu je pripremljen, kao i *Priručnik o internoj samoprocjeni statističkih procesa i proizvoda* u Upravi za statistiku. U prvoj polovini 2022. godine godine tri istraživanja su prošla kroz sistem samoprocjene (1) Proizvodnja šumskih sortimenata u državnim šumama, (2) Korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i (3) Socijalna zaštita u Crnoj Gori (ESSPROS metodologija).

➤ ***Uspostavljanje Generičkog modela statističkih poslovnih procesa (GSBPM)***

U okviru IPA 2019 projekta „*Quality managment*“ održana je ekspertska misija u periodu od 9 - 13 maja 2022. godine, kao i studijska posjeta Statističkom uredu Republike Slovenije u trajanju od dva radna dana (2 i 3. juna 2022. godine). U okviru posjete predstavljena je modernizacija Statističkog ureda Republike Slovenijem primjenom GSBPM modela, kroz IT aplikaciju na kojoj su radili tri godine.

Tokom 2022. godine započete su aktivnosti na kreiranju aplikacije za implementaciju modela upravljanja kvalitetom, kojom se podstiče integracija statističkog sistema primjenom istog modela kvaliteta u svim fazama statističke proizvodnje.

Realizovana je obuka predstavnicima drugih proizvođača zvanične statistike (30. septembra 2022. godine) za implementaciju GSBPM modela uz primjenu nacionalne matrice za identifikovanje primjene faza GSBPM modela kvaliteta u statističkoj proizvodnji, kao i unaprijeđenju izvještaja o kvalitetu i primjeni elektronskog upitnika metapodataka.

➤ **Izveštaj o kvalitetu za korisnike**

Uprava za statistiku redovno priprema i ažurira *Izveštaje o kvalitetu za korisnike* koji su dostupni na zvaničnoj web stranici. Tokom 2022. godine pripremljeni su u novom dizajnu i formatu. Sadržaj Izveštaja o kvalitetu je u skladu sa strukturom SIMS 2.0 i Priručnikom za izveštaje o kvalitetu i metapodatke (*Handbook for Quality Reporting and Metadata*).

2.6. Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike

Razvoj i unaprijeđenje procesa obrade podataka statističkih istraživanja nastavljen je i tokom 2022. godine kroz:

- unaprijeđenje IT integrisanog sistema za unos i obradu statističkih podataka (dio za prikupljanje podataka);
- primjenu standarda unaprijeđen je dizajn i razmjene podataka sistema referentnih metapodataka;
- definisanje elektronskog upitnika za prikupljanja metapodataka od drugih proizvođača zvanične statistike i
- unaprijeđenje metoda prikupljanje podataka (definisan elektronski upitnik) za potrebe statistike zarada;

Razvoj IT integrisanog sistema nastavljen je kroz modernizaciju i automatsko generisanje saopštenja za javnost iz oblasti statistike cijena, zarada, saobraćaja i turizma.

Unaprijeđenja koja se odnose na prikupljanje podataka detaljno su objašnjena u poglavlju 1.7. *Modernizacija prikupljanja podataka u statističke svrhe*, ovog izveštaja.

2.7. Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva

U cilju promocije zvanične statistike, a uvažavajući povećane potrebe korisnika, Uprava za statistiku je u 2022. godini putem zvanične web stranice i društvenih mreža (Twitter i LinkedIn) objavila rezultate zvanične statistike kroz:

- 179 statističkih saopštenja (u mjesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj dinamici);
- 5 publikacija (online i štampane) i
- 16 infografika.

Na zvaničnu imejl adresu Uprave za statistiku upućeno je 468 zahtjeva korisnika, dok je od strane medijskih kuća bilo 61 zahtjev.

Prateći praksu obilježavanja Evropskog dana statistike, 20. oktobra 2022. godine, Uprava za statistiku se pridružila Evropskoj statističkoj zajednici i ukazala na značaj zvanične statistike i njene uloge u savremenom društvu kroz pripremljeni video sadržaj objavljen na web stranici Evropskog statističkog sistema, Uprave za statistiku i društvenim mrežama.

U procesu statističke proizvodnje podataka, u dijelu diseminacije unaprijeđenja su postignuta automatizacijom četiri statistička saopštenja iz oblasti statistike zarada, turizma, cijena i saobraćaja. Korišćenjem modernih IT alata omogućena je kvalitetnija i brža proizvodnja statističkih podataka iz navedenih statističkih domena sa generisanim izgledom statističkog saopštenja, u skladu sa svim utvrđenim pravilima Evropske statističke kancelarije - EUROSTAT-a. Ovaj trend nastaviće se i u drugim statističkim domenima približavajući zvaničnu statistiku evropskim standardima.

CENTRALNA BANKA CRNE GORE
1. Indikatori finansijske stabilnosti
2. Istraživanje o kreditnim poslovima rezidenata sa inostranstvom
3. Istraživanje o međunarodnim transakcijama povezanim sa građevinskim uslugama - probno
4. Istraživanje o poslovima direktnih ulaganja sa inostranstvom (godišnje)
5. Istraživanje o poslovima direktnih ulaganja sa inostranstvom (kvartalno)
6. Istraživanje o trgovinskim kreditima i avansima - probno
7. Međunarodna investiciona pozicija (IIP)
8. Platni bilans Crne Gore
9. Spoljni dug Crne Gore
10. Statistika kamatnih stopa
11. Statistika monetarnih finansijskih institucija
12. Statistika ostalih finansijskih institucija - faktoring društava
13. Statistika ostalih finansijskih institucija - lizing kompanija
14. Statistika ostalih finansijskih institucija - mikrokreditnih finansijskih institucija
FOND PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA
15. Godišnji izvještaj o korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja
16. Izvještaj o korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja
FOND ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE
17. Izvještaj o osiguranim licima po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju
18. Izvještaj o prihodima i izdacima Fonda za zdravstveno osiguranje
INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE CRNE GORE
19. Istraživanje o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće
20. Izvještaj o bezbjednosti namirnica i o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opšte upotrebe
21. Izvještaj o izvršenim obaveznim imunizacijama protiv zaraznih bolesti
22. Izvještaj o kadrovima u zdravstvu
23. Izvještaj o liječenim pacijentima u ustanovama bolničke zdravstvene zaštite
24. Izvještaj o organizaciji i radu bolnica
25. Izvještaj o porođajima
26. Izvještaj o prekidima trudnoće
27. Izvještaj o prijavljenim slučajevima i epidemijama zaraznih bolesti
28. Izvještaj o radu i utvrđenim bolestima i stanjima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti
KOMISIJA ZA TRŽIŠTE KAPITALA
29. Analiza finansijskih instrumenata
30. Analiza kolektivnih investicionih šema
31. Berzansko poslovanje
MINISTARSTVO FINANSIJA
32. Analiza konsolidovane javne potrošnje
33. Izvještaj o državnom dugu
34. Izvještaj o javnom dugu
35. Podaci o primicima, izdacima države i lokalne samouprave
36. Podaci o primicima, izdacima države mjesečno
UPRAVA PRIHODA I CARINA
37. Finansijski izvještaji preduzeća (Bilans stanja, Bilans uspjeha i Statistički aneks)
38. Finansijski izvještaji preduzetnika (Bilans stanja i Bilans uspjeha)
39. Godišnja prijava poreza na dohodak fizičkih lica

40. Mjesečna prijava za obračun poreza na dodatu vrijednost
41. Pregled naplate carinskih prihoda
42. Prijava poreza na dobit pravnih lica
43. Registracioni podaci o pravnim i fizičkim licima - poreskim obveznicima
44. Statistički istraživanje o osiguranicima – zaposlenima
UPRAVA ZA STATISTIKU
45. Aerodromska infrastruktura i promet na aerodromima
46. Agromonetarna statistika - Cijene poljoprivrednih proizvoda, repro materijala, sredstava za rad i usluga izvršenih za poljoprivredu - probno
47. Agromonetarna statistika - Cijene zemljišta i zemljišne rente - probno
48. Agromonetarna statistika - Otkup poljoprivrednih proizvoda od individualnih proizvođača
49. Agromonetarna statistika - Poljoprivredni računi - probno
50. Agromonetarna statistika - Prodaja poljoprivrednih proizvoda iz sopstvene proizvodnje poljoprivrednih preduzeća i zemljoradničkih zadruga
51. Agromonetarna statistika - Rashodi i poljoprivredna proizvodnja gazdinstva - probno
52. Anketa o broju stoke
53. Anketa o dohotku i uslovima života (EU-SILC)
54. Anketa o potrošnji domaćinstava
55. Anketa o radnoj snazi (ARS)
56. Bilans drvnih goriva
57. Bilans električne energije
58. Bilans naftnih derivata
59. Bilans uglja
60. Broj i kapacitet postrojenja za obradu otpada
61. Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku, prema standardu kupovne moći
62. Cijene stanova u novogradnji
63. Dolasci i noćenja turista u kolektivnom smještaju
64. Dolasci i odlasci brodova u lukama
65. Formiranje elemenata potrebnih za obračun BDP-a po potrošnoj metodi: bruto investicije u osnovna sredstva
66. Formiranje elemenata potrebnih za obračun BDP-a po potrošnoj metodi: lična potrošnja domaćinstava
67. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda po prihodnoj metodi - probno
68. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti djelatnosti: Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo po KD 2010
69. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti domaćinstava
70. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti državnih jedinica
71. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti finansijskih jedinica
72. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti nefinansijskih jedinica
73. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti preduzetnika
74. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun finansijskih usluga indirektno mjerenih
75. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun potrošnje državnih jedinica

76. Formiranje elemenata potrebnih za obračun kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda po potrošnoj metodi
77. Formiranje elemenata potrebnih za obračun kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda po proizvodnoj metodi
78. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Pariteta kupovne moći: istraživanje "Građevinarstvo"
79. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Pariteta kupovne moći: istraživanje "Potrošna dobra"
80. Formiranje elemenata potrebnih za procjenu neobuhvaćene ekonomije kao sastavnog elementa Bruto domaćeg proizvoda - probno
81. Formiranje integrisanog sistema za kompilaciju tabela ponude i upotrebe - probno
82. Formiranje okvira i elemenata potrebnih za izradu nefinansijskih sektorskih računa - probno
83. Gender statistika
84. Građevinska aktivnost
85. Građevinske dozvole i prijave radova
86. Građevinski radovi
87. Harmonizovani indeks potrošačkih cijena
88. Harmonizovani indeks potrošačkih cijena u administrativnim cijenama
89. Indeks cijena industrijskih proizvoda iz uvoza
90. Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda
91. Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz
92. Indeks potrošačkih cijena
93. Indeks proizvodnje i prometa u industriji
94. Indeks prometa u trgovini na malo
95. Indeks prometa u uslugama
96. Indeksi jediničnih vrijednosti izvoza i uvoza roba
97. Indikatori održivog razvoja
98. Industrijska proizvodnja (PRODCOM)
99. Infrastruktura i promet u vazdušnom saobraćaju
100. Infrastruktura u pomorskom prevozu
101. Investicije u osnovna sredstva
102. Investicije u osnovna sredstva (kvartalno) - probno
103. Istraživanje o površini, proizvodnji šumskih sortimenata, sječi, štetama, zaštiti i infrastrukturi u državnim i privatnim šumama
104. Istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i od strane pojedinaca
105. Istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima
106. Klanje stoke i živine u klanicama
107. Klanje stoke i živine u klanicama (administrativni izvor) - probno
108. Komparativni nivoi cijena
109. Kompleksni energetske bilans
110. Komunalni otpad
111. Korišćenje i zaštita voda od zagađivanja iz industrije
112. Korisnici materijalnih davanja socijalne i dječije zaštite
113. Korisnici usluga smještaja u ustanovama socijalne i dječije zaštite
114. Kratkoročna statistika naftnih derivata i cijene električne energije u domaćinstvima i industriji – probno
115. Kružna putovanja stranih brodova
116. Lovstvo
117. Minimalna potrošačka korpa

118. Morski ribolov
119. Nautički turizam
120. Navodnjavanje
121. Obračun godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda Crne Gore primjenom potrošne metode
122. Obračun godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda Crne Gore primjenom proizvodne metode
123. Obračun godišnjeg Bruto nacionalnog dohotka
124. Obračun kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda Crne Gore primjenom potrošne metode
125. Obračun kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda Crne Gore primjenom proizvodne metode
126. Osnovni demografski pokazatelji
127. Ostali kopneni prevoz putnika
128. Ostvareni prinosi kasnih usjeva, voća i gvožđa
129. Ostvareni prinosi ranih usjeva
130. Porušene zgrade sa stanovima
131. Poštanska i telekomunikaciona mreža
132. Poštanske i telekomunikacione usluge
133. Potrošnja građevinskog i pogonskog materijala
134. Površine i zasadi na kraju prolječne sjetve
135. Praćenje kvartalnih indikatora za potrebe obračuna kvartalnog BDP - a
136. Pretovar u lukama
137. Prevoz putnika i robe u pomorskom saobraćaju
138. Prevoz putnika i robe u željezničkom saobraćaju
139. Procjena stanovništva
140. Proizvodnja šumskih sortimenata u državnim šumama
141. Promet pesticida
142. Promet putnika i robe na aerodromima po parovima aerodroma
143. Promet u trgovini na veliko
144. Putevi i mostovi
145. Radna snaga, potrošnja energenata i mehanizacija u šumarstvu - probno
146. Registrovana drumska motorna i priključna vozila
147. Ribari i ribolovna sredstva u morskom ribarstvu
148. Ribarstvo na rijekama i jezerima
149. Sakupljanje i obrada otpada
150. Saobraćajne nezgode
151. Socijalna zaštita u Crnoj Gori
152. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore
153. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore prema karakteristikama preduzeća (TEC) - probno
154. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore u fakturnoj vrijednosti - TIC - probno
155. Statističko istraživanje za diplomirane studente (osnovne studije)
156. Statističko istraživanje domova učenika i studentskih domova
157. Statističko istraživanje o akademskom, stručnom osoblju i strukturi visokoškolskih organizacija
158. Statističko istraživanje o bioskopima
159. Statističko istraživanje o maloljetnim licima prema kojima je krivični postupak pred vijećem pravosnažno završen
160. Statističko istraživanje o maloljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i pripremni postupak završen
161. Statističko istraživanje o muzejima, galerijama i zbirkama
162. Statističko istraživanje o osiguranicima - zaposleni po djelatnostima i opštinama

163. Statističko istraživanje o pozorištima
164. Statističko istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je krivični postupak pravosnažno završen
165. Statističko istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i prethodni postupak završen
166. Statističko istraživanje o zaradama iz administrativnih izvora - probno
167. Statističko istraživanje o zaradama zaposlenih
168. Statističko istraživanje za doktore nauka
169. Statističko istraživanje za predškolsko vaspitanje i obrazovanje
170. Statističko istraživanje za specijaliste i magistre
171. Statističko istraživanje za upis studenata (osnovne studije)
172. Statistika azila
173. Statistika elektronskih medija
174. Statistika međunarodnih migracija - probno
175. Statistika nelegalnih migracija
176. Statistika organske proizvodnje
177. Statistika osnovnog obrazovanja
178. Statistika osnovnog obrazovanja za odrasle
179. Statistika razvedenih brakova
180. Statistika rođenih
181. Statistika sklopljenih brakova
182. Statistika srednjeg obrazovanja
183. Statistika stranih filijala (spoljna) - probno
184. Statistika stranih filijala (unutrašnja)
185. Statistika umrlih
186. Statistika unutrašnjih migracija
187. Strukturno istraživanje o poslovanju preduzeća
188. Stvoreni otpad
189. Teretni drumski saobraćaj
190. Trgovačka mornarica
191. Ulaz sirovog mlijeka (kravlje mlijeko) i dobijeni mliječni proizvodi
192. Upis na postdiplomske i doktorske studije
193. Uzgoj ribe i školjaka u marikulturi
194. Uzgoj ribe u ribnjacima - akvakultura
195. Vazdušni saobraćaj
196. Veterinarstvo
197. Željeznička infrastruktura
UPRAVA ZA STATISTIKU I LOKALNE TURISTIČKE ORGANIZACIJE (LTO)
198. Dolasci i noćenja turista u individualnom smještaju
199. Dolasci i noćenja turista, ukupno

Uprava za statistiku
IV Proleterske br. 2
81000 Podgorica
Tel: +381 (0)20 241 206
Fax: +381 (0)20 241 270
e-mail: contact@monstat.org
web site: www.monstat.org